

LANDSKAPSSTYRELSENS FRAMSTÄLLNING
till Landstinget med förslag till landskapslag
angående ändring av landskapslagen om stöd
för bostadsförbättring.

Huvudsakligt innehåll

I föreliggande framställning föreslår landskapsstyrelsen att möjligheterna att bevilja långfristiga bostadsförbättringslån utökas så att byggnad oberoende av besittningsform kan komma i fråga. Dessutom föreslås en helt ny form av förbättring, förbättring av boendemiljön, kunna vara föremål för långivning.

Förutom de ovannämnda ändringarna föreslås förfarandet vid delgivning och ändringssökande förenklat och dessutom skulle de bestämmelser som rör låntagares möjlighet att befrias från skyldigheten att betala räntor och avkortningar ändras till följd av vissa ändringar i folkpensionslagstiftningen.

Allmän motivering

1. Bakgrund och nuvarande läge

Landskapet deltar för närvarande i finansieringen av såväl nyproduktionen som upprustningen av bostäder i huvudsak genom lån och räntestöd. För att främja upprustningen av bostäder beviljas dessutom understöd ur landskapets medel, s.k. energisparbidrag och understöd för reparation av pensionärers bostäder.

Inom bostadssektorn främjades under en lång tid endast nyproduktionen med landskapets medel. Med stöd av de första landskapslagarna om bostadsproduktion kunde sålunda lån beviljas endast för byggandet av nya bostäder. Möjlighet att bevilja lån för förbättring av småhus infördes första gången i 1967-års landskapslag om bostadsproduktion (19/67), en lag som redan år 1968 ersattes med en i huvudsak likalydande landskapslag om bostadsproduktion (28/68). Efter ändringar av 1968-års lag gjordes det möjligt att under vissa förutsättningar bevilja lån för förbättring av även andra slag av byggnader. Till landskapslagen om stöd för bostadsproduktion (14/82), nedan kallad bostadsproduktionslagen, överfördes de i 1968-års lag ingående möjligheterna att bevilja lån för förbättring av bostäder och genom antagandet av bostadsproduktionslagen utökades även möjligheterna att bevilja sådana lån. Bostadsproduktionslagen är dock i första hand utformad med tanke på att främja byggandet av bostäder.

När landskapslagen om stöd för bostadsförbättring (13/82), nedan kallad bostadsförbättringslagen, trädde i kraft infördes i landskapet ett system för att främja förbätt-

ringar av bostäder och därmed sammanhängande åtgärder, vilket system anpassades till de särskilda behov och krav som kan vara för handen då fråga är om att rusta upp den existerande bebyggelsen. Bostadsproduktionslagen och bostadsförbättringslagen överlappar i stor utsträckning varandra.

Lån som beviljas enligt bostadsförbättringslagen kan vara lång- eller kortfristig och det är endast vid beviljandet av långfristiga lån som särskilda inskränkningar i förfoganderätten över låneobjektet uppkommer. Den årliga räntan på kortfristig lån är för närvarande, med undantag för de två första låneåren, 9,5 procent och på långfristig lån tre procent. Långfristiga lån kan beviljas endast fysisk person för att förbättra egen bostad.

Ändringar liknande de i framställningen föreslagna har i riket gjorts i lagen om grundförbättring av bostäder (FFS 34/79, ändrad genom FFS 21/85).

2. Föreslagna ändringar

2.1. Utökade möjligheter att bevilja lån

Såsom tidigare framhållits kan långfristig bostadsförbättringslån beviljas endast fysisk person för förbättring av egen bostad. I de fall där långfristig lån inte kan beviljas är följaktligen den som önskar lånevillkor som är förmånligare än villkoren för kortfristig lån hänvisad till det stödsystem som gäller enligt bostadsproduktionslagen.

Enligt landskapsstyrelsens uppfattning bör av praktiska skäl lån för förbättring av bostäder så långt det är möjligt beviljas enligt den lagstiftning som är särskilt anpassad för sådan långgivning. För alla ändamål för vilka kortfristig lån kan beviljas föreslås därför även långfristig lån kunna beviljas. Avsikten är härefter att s.k. grundförbättringslån enligt bostadsproduktionlagen inte längre skall beviljas.

Avsikten med bostadsförbättringslagen är i huvudsak att främja åtgärder som vidtas för att höja boendestandarden i landskapet, t.ex. genom att minska trångboddheten och anskaffa utrustning som är nödvändig för en normal standard. Tillräckligt med utrymme per person och en normal utrustningsstandard i en bostad är grundläggande krav som i dag allmänt ställs för att människor skall trivas i sin boendemiljö. Emellertid finns det även andra faktorer som påverkar trivseln i boendet, både sådana som kan påverkas av ekonomiskt stöd från samhällets sida och sådana som inte alls, eller i endast mycket liten omfattning, är beroende av ekonomiska förutsättningar.

En bostads närmaste omgivning är av väsentlig betydelse för trivseln. Omgivningen är även en faktor som kan påverkas genom att skapa ekonomiska förutsättningar för att göra den bättre. I syfte att öka möjligheterna att främja åtgärder som vidtas för att

öka trivseln i boendet föreslår landskapsstyrelsen att bostadsförbättringslån framdeles skall kunna beviljas även för förbättringar av boendemiljön.

2.2. Möjlighet för äldre personer att befrias från betalningsskyldighet

Enligt den gällande lagen är låntagare som lyfter folkpensionens understödsdel, eller annat stöd som beviljas i stället för understödsdelen, befriad från skyldigheten att betala räntor och avkortningar på långfristigt lån. Avsikten med ifrågavarande bestämmelser i lagen var att göra det möjligt även för den del av den äldre befolkningen som saknade tillräckliga inkomster att rusta upp sina bostäder. Eftersom understödsdelen vid den tidpunkt då lagen antogs bestämdes med beaktande av alla olika inkomstslag och beviljades endast personer med små andra inkomster kunde rätten att lyfta ifrågavarande stöd läggas till grund för bedömningen av vederbörandes betalningsförmåga. Efter en reform av folkpensionslagstiftningen (FFS 103-112/82) är emellertid så inte längre fallet, eftersom folkpensionens tilläggsdel, som i systematiskt hänseende motsvarar understödsdelen och understödstillägget enligt tidigare gällande bestämmelser, inte bestäms enligt samma grunder som understödstillägget. För att den ursprungliga avsikten med lagen skall kunna bibehållas är det sålunda nödvändigt att frångå kopplingen till folkpensionssystemet.

2.3. Ändringssökande och delgivning

Bestämmelserna i kommunallagen för landskapet Åland (5/80) skall för närvarande tillämpas vid sökande av ändring i och delgivning av beslut som kommunal myndighet fattat i ärende som rör bostadsförbättringslån. I låneärenden enligt bostadsproduktionslagen är däremot särskilda regler om såväl ändringssökande som delgivning tillämpliga. Ifrågavarande bestämmelser i bostadsproduktionslagen är ändamålsenliga för den typ av ärenden som behandlas enligt den lagen. Eftersom de ärenden som avgörs enligt bostadsförbättringslagen är av liknande natur föreslår landskapsstyrelsen att systemet för ändringssökande och delgivning enligt bostadsproduktionslagen görs tillämpligt även i ärenden som avgörs enligt bostadsförbättringslagen.

Detaljmotivering

3 §. Enligt 3 § gällande lag kan långfristigt lån beviljas endast fysisk person för förbättring av bostad som han själv äger och bor i eller för återbetalning av andel av kortfristigt lån som strimlats. Begränsningen av möjligheterna att bevilja långfristigt

lån föreslås här borttagen så att långfristigt lån skulle kunna beviljas oberoende av vilket slag av bostad eller bostadsbyggnad som är ifråga. Avsikten med den föreslagna ändringen är att göra det möjligt att handha all långivning för olika förbättringsåtgärder enligt bostadsförbättringslagen.

Orsaken till att lån enbart för att förbättra boendemiljön skulle kunna vara endast kortfristig är att de tillbudsstående medlen i första hand bör användas för att främja åtgärder som direkt höjer boendestandarden.

4 §. Ändringarna föranleds av den i 1 § föreslagna möjligheten att bevilja lån för att förbättra boendemiljön. Liksom för övriga förbättringsåtgärder skulle sålunda som huvudregel gälla att kostnaderna skall vara skäligen och att förbättringen sker i syfte att uppnå en skälig standard. Om förbättringsåtgärderna är mera eller mindre omfattande än vad som förutsätts för att uppnå eller i undantagsfall enligt 5 § 1 mom. 7 punkten för att behålla en skälig standard skulle följaktligen lån inte kunna beviljas.

5 §. Till paragrafen föreslås fogat bestämmelser om vilka slag av förbättringar av boendemiljön som skulle kunna komma i fråga för beviljande av lån. Huvudprincipen skulle vara att lån för förbättring av boendemiljön kunde beviljas endast om bostadsbyggnad samtidigt förbättras. Orsaken härtill är att långivningen även framdeles i första hand bör vara inriktad på förbättring av bostäder och bostadsbyggnader. Dock skulle det enligt 6 punkten vara möjligt att bevilja lån även enbart för förbättring av boendemiljön i sådana fall då fråga är om att förbättra kvaliteten och utrustningsstandarderna på gårdsområde med flera bostadsbyggnader. Den typ av områden som skulle kunna komma i fråga är framför allt gårdsområden som är gemensamma för ett större antal personer och där särskilt stort behov av gemensamma anläggningar föreligger.

11 §. När den gällande lagen antogs var avsikten med bestämmelserna i 11 § att göra det möjligt för den äldre befolkningen i svag ekonomisk ställning att förbättra sina bostäder. Som grund för bedömningen av när sådana personer skall anses vara i svag ekonomisk ställning valdes rätten att uppbära folkpensionens understödsdel eller annat stöd som beviljas i stället för understödsdelen. Dessa stödformer var vid den tidpunkt då lagen antogs inkomstprövade och även andra personer än de som uppnått den föreskrivna åldern för erhållande av ålderspension beviljades sådana stöd.

Efter den 1 januari 1985 är folkpensionens tilläggsdel, som ersatt den tidigare understödsdelen och även det tidigare understödstillägget, inte längre inkomstprövad i samma utsträckning som motsvarande tidigare stöd. Andra inkomster än pensionsinkomster påverkar nämligen inte storleken av tilläggsdelen vilket däremot var fallet

vid beräkandet av storleken på understödsdelen och motsvarande stöd.

Av det ovan sagda följer att rätten att lyfta folkpensionens tilläggsdel inte kan användas som grund för avgörandet av en persons ekonomiska ställning. För att det ursprungliga syftet med bestämmelserna i förevarande paragraf skall kunna uppnås även framdeles föreslår landskapsstyrelsen att kravet på att sökanden skall lyfta folkpensionens understödsdel eller motsvarande stöd ersätts med ett krav på att vederbörande skall vara i svag ekonomisk ställning samt uppnått 65 års ålder, dvs. den vanliga åldern för erhållande av ålderspension. Samtidigt föreslås den rätt som avses i paragrafen, under i övrigt samma förutsättningar, gälla även räntor och amorteringar på lån som beviljats makar eller sammanboende under äktenskapsliknande förhållanden, även om endast den ena av dem uppnått 65 års ålder. Med sammanboende under äktenskapsliknande förhållanden avses personer som vid beskattningen jämföras med makar enligt 2a § 2 mom. lagen om skatt på inkomst och förmögenhet (FFS 1043/74).

Inkomst- och förmögenhetsgränser för bedömningen av när i denna paragraf avsedd svag ekonomisk ställning skall anses föreligga har landskapsstyrelsen för avsikt att fastställa med stöd av bestämmelsen i 4 § 3 mom.

Låntagare som, vid den tidpunkt då lånet beviljas eller överförs på honom, uppfyller de föreskrivna kraven för befrielse från skyldigheten att betala räntor och amorteringar kan befrias från sagda skyldighet redan i samband med beviljandet av lånet, eftersom låntagarens ekonomiska situation då undersöks av långivaren. Om låntagaren först senare uppfyller kraven för befrielse, är det däremot fråga om ett förhållande som långivaren inte automatiskt känner till. För att befrielse skall kunna medges även i sådana fall är det följaktligen nödvändigt att långivaren uppmärksamgörs på att förutsättningarna för befrielse är uppfyllda. Eftersom det inte är skäligt att långivaren åläggs undersökningsskyldighet, föreslår landskapsstyrelsen i 2 mom. att det skulle ankomma på låntagare, som i efterhand önskar komma i åtnjutande av ifrågasvarande förmån, att anhålla därom hos långivaren.

12 §. Orsaken till ändringen är att det i de fall då kommun prövar låneansökan och beviljar lån också bör vara en sak för kommunen att godkänna säkerheten för det beviljade lånet.

13 §. Ändringen föranleds av den i 1 § föreslagna möjligheten att utge lån för att förbättra boendemiljön. Uppdelningen mellan landskapsstyrelsen och kommunerna av befogenheten att pröva ansökningar om sådana lån skulle av praktiska skäl följa samma princip som gäller uppdelningen av ansökningar om lån för andra förbättringsåtgärder.

14 §. Ändringarna föranleds av att möjligheterna att bevilja långfristiga lån föreslås utökade i 3 §.

20 §. Till paragrafen föreslås fogat bestämmelser om inskränkningar i rätten att förfoga över bostäder som, vid den tidpunkt då långfristigt lån beviljades, var i annat än eget bruk. Till grund för inskränkningarna, som föranleds av den i 3 § föreslagna utökningen av möjligheterna att bevilja långfristiga lån, ligger de begränsningar som enligt bostadsproduktionslagen gäller användningen av bostäder i sk. hyreshus. Bestämmelserna har dock anpassats så att hänsyn tas till att vid bostadsförbättringar kan råda helt andra förhållanden än de som råder vid nyproduktion. Dessutom föreslår landskapsstyrelsen att hyran i de bostäder som är i fråga skulle bestämmas enligt ett system som är enklare än det som gäller enligt bostadsproduktionslagen.

22 §. Enligt den gällande lagen skall anteckningar göras i inteckningsregistret, som förs vid domsagan, om inskränkningar i förfoganderätten över fastighet till följd av att långfristigt lån beviljats för att förbättra byggnad på fastigheten. Eftersom inskränkningar enligt 20 §, såväl i dess nuvarande som i den föreslagna lydelsen, även kan gälla förfoganderätten över aktier föreslås bestämmelser införda om att anteckningar i sådana fall skall göras på aktiebrev och i aktiebok. Härigenom skulle en omsorgsfull person som har för avsikt att förvärva egendom som är underkastad inskränkningar till följd av denna lag alltid på ett enkelt sätt kunna få upplysningar om inskränkningarna.

22 a §. Bestämmelserna föranleds av att övervakande myndighets befogenheter bör anges i lagen och av att omfattningen av landskapsstyrelsens respektive kommunernas övervakningsskyldighet bör klargöras.

24 a §. Bestämmelserna överensstämmer i sak med motsvarande bestämmelser i bostadsproduktionslagen (35a §).

25 §. Genom en ändring (FFS 21/85) av besvär bestämmelserna i den i riket gällande lagen om grundförbättring av bostäder har möjligheter skapats för att i landskapet införa krav på att den som önskar ändring i kommunalt beslut, innan han kan besvära sig över beslutet, skall yrka på rättelse av beslutet hos ifrågavarande kommunala organ och att ändring genom besvär får sökas först i det beslut som fattats i anledning av rättelseyrkandet. Härigenom uppnås ett enkelt och snabbt medel för att få till stånd ändring i ifrågavarande slag av kommunala beslut i sådana fall då det är uppenbart att det ursprungliga beslutet bör ändras. Förutom att systemet med sk.

kommunalbesvär föreslås ersatt av ett system med sk. förvaltningsbesvär föreslår landskapsstyrelsen sålunda att ändring genom besvär inte skulle få sökas förrän kommunen givits tillfälle att själv rätta beslut som en sökande är missnöjd med.

Ikraftträdelsebestämmelserna. Ansökningstiden för bostadsförbättringslån ur 1986-års medel utgick den 30 november 1985. Avsiken är att de ansökningar som inkommit skall slutbehandlas under mars eller april månad 1986. På dessa ansökningar bör den gällande lagstiftningen tillämpas i så stor utsträckning som möjligt. Eftersom bestämmelserna i 11 § gällande lag inte längre kan tillämpas så som det förutsattes när lagen antogs, bör dock motsvarande bestämmelser i lagförslagets 11 § tillämpas redan vid behandlingen av inlämnad ansökan.

Med stöd av bestämmelserna i 11 § gällande lag har ett mindre antal låntagare befriats från skyldigheten att betala räntor och avkortningar på långfristigt lån. Eftersom förutsättningarna för befrielse skulle ändras är det nödvändigt att särskilt reglera den framtida ställningen för ifrågavarande låntagare. Landskapstyrelsen föreslår i anledning härav att de gällande förutsättningarna för befrielse från betalningsskyldighet även framdeles skall tillämpas i här avsedda fall.

Med hänvisning till det anförda föreläggs Landstinget till antagande

L a n d s k a p s l a g

angående ändring av landskapslagen om stöd för bostadsförbättring.

I enlighet med landstingets beslut

ändras 3 §, 4 § 1 mom., 5 § 1 mom. 5 punkten och 2 mom., 11 § 1 mom., 12 § 1 mom., 13, 14 och 25 §§ landskapslagen den 11 mars 1982 om stöd för bostadsförbättring (13/82), samt

fogas till 1 § ett nytt 2 mom., varvid nuvarande 2 mom. blir 3 mom., till 5 § 1 mom. nya 6 och 7 punkter, till 11 § ett nytt 2 mom., varvid nuvarande 2 mom. blir 3 mom., till 20 § nya 2 och 3 mom., till 22 § nya 4 och 5 mom. samt till lagen nya 22a och 24a §§ som följer:

1 §.

Förutom för de ändamål som avses i 1 mom. kan lån beviljas även för att finansiera förbättringar av boendemiljön.
-----

3 §.

Lån som beviljas enligt denna lag kan vara kortfristigt eller långfristigt. Lån enbart för att förbättra boendemiljön kan dock inte vara långfristigt.

Kortfristigt lån som beviljats för förbättring av byggnad omfattande minst två bostäder kan, för återbetalning av en på enskild bostad beräknad andel, ombildas till långfristigt lån. Har tillsammans med här avsett lån beviljats lån för att förbättra boendemiljön, kan under samma förutsättningar även lånet för att förbättra boendemiljön ombildas.

4 §.

Förutsättning för beviljande av bostadsförbättringslån är att de åtgärder för vilka lån ges är påkallade för att förlänga användningstiden för den bostad eller bostadsbyggnad som åtgärderna gäller eller för att förbättra boendemiljön samt, såvida inte annat följer av 5 § 1 mom. 7 punkten, för att förbättra kvaliteten och utrustningsstandarden så att en skälig boendestandard uppnås. Kostnaderna för de åtgärder som vidtas skall vara skäliga och omfattningen av åtgärder för att förbättra bostad eller bostadsbyggnad skall, med beaktande av bostadens eller byggnadens sannolika användningstid, vara ändamålsenliga.

-----

5 §.

Bostadsförbättringslån kan beviljas för finansiering av åtgärd, genom vilken:

-----

5) kvaliteten och utrustningsstandarden hos gårdsområde höjs, om det sker i anslutning till någon i 1, 2, 3 eller 4 punkten avsedd åtgärd som rör bostadsbyggnad på området och som godkänns för erhållande av lån;

6) kvaliteten och utrustningsstandarden hos gårdsområde med flera bostadsbyggnader höjs i syfte att åstadkomma trivsel och möjliggöra ett ändamålsenligt utnyttjande av området; eller

7) kvaliteten hos bostad eller hos bostadsbyggnad jämte gårdsområde upprätthålls,

om åtgärden vidtas i samband med någon i 1, 2, 3, 4 eller 5 punkten avsedd åtgärd som godkänns för erhållande av lån och är motiverad av kulturhistoriska eller arkitektoniska skäl eller är nödvändig för husets underhåll eller om låntagaren är person som avses i 11 §.

Till grund för beviljande av lån för åtgärder som avses i 1 mom. 7 punkten får läggas högst de kostnader som motsvarar hälften av de sammanlagda godkända kostnaderna för de övriga förbättringsåtgärderna. Denna begränsning gäller dock inte om låntagaren är person som avses i 11 §.

11 §.

Utan att avkortningar och räntor på långfristigt bostadsförbättringslån erlagts anses de som betalda, om de förfaller till betalning under den tid låntagaren själv bebor bostaden och han fyllt 65 år och hans ekonomiska ställning är svag. Vad här sägs gäller även avkortningar och räntor på långfristigt lån för vilket makar svarar gemensamt, om avkortningarna och räntorna förfaller till betalning under den tid makarna själva bebor bostaden och deras ekonomiska ställning är svag och åtminstone en av dem fyllt 65 år. Med makar jämställs i denna paragraf personer som sammanbor under äktenskapsliknande förhållanden.

Om låntagare uppfyller de i 1 mom. föreskrivna kraven först vid en tidpunkt som infaller efter den tidpunkt då lånet beviljades eller överfördes på honom, tillämpas bestämmelserna i sagda moment endast om låntagaren anhåller därom.

-----

12 §.

Till säkerhet för återbetalningen av bostadsförbättringslån och för fullgörande av övriga därav föranledda förpliktelser skall anskaffas inteckning, pantsättas aktier vilka medför rätt att besitta bostadslägenhet eller medges rätt till efterpansättning av dem eller ställas annan säkerhet som långgivaren anser tillräcklig.

-----

13 §.

Ansökan om bostadsförbättringslån prövas av landskapsstyrelsen, om inte annat följer av 2 mom.

Ansökan om lån för förbättring av bostadsbyggnad som efter förbättringen omfattar en eller två bostäder, för förbättring av sådan bostadsbyggnad jämte gårdsområde eller för förbättring av enskild bostadslägenhet i bostadsbyggnad prövas av myndighet i den kommun där låneobjektet är beläget. Nämda myndighet prövar även ansökan om

lån för återbetalning av i 3 § 2 mom. avsedd låneandel. Innan lån beviljas skall godkännande inhämtas av landskapsstyrelsen som härvid ställer erforderliga medel till förfogande. Kommunen bär ansvaret för att i detta moment avsedda medel återbetalas till landskapet.

14§.

Ägare av byggnad för vilken beviljats långfristigt bostadsförbättringslån får under den tid för vilken lånet beviljats, om inte annat följer av 15 och 16 §§, överlåta fastigheten endast till den kommun där byggnaden är belägen eller till sådan av kommunen godkänd person som uppfyller av landskapsstyrelsen fastställda krav och till högst i 17 § avsett pris.

Vad i 1 mom. är stadgat gäller på motsvarande sätt även överlåtelse av aktie i bolag, om bolagets syfte är att äga eller besitta byggnad för vilken beviljats långfristigt bostadsförbättringslån eller om aktien ensam eller tillsammans med andra aktier medför rätt att besitta bostadslägenhet för vilken beviljats långfristigt lån för förbättring eller för återbetalning av den andel av kortfristigt lån som belöper sig på lägenheten.

20§.

Var i 1 mom. avsedd bostad i annan än i sagda moment avsedd användning när lånet beviljades, skall bostaden, sedan ägaren befriats från de förpliktelser som uppkommit i fråga om bostaden innan lånet beviljades, användas som bostad för person som kommunen godkänner till hyresgäst i enlighet med grunderna i 4 §. Om lånet återbetalas får bostaden användas även på det sätt som sägs i 1 mom. Grunder för bestämmandet av den högsta hyran som får uppbäras för i detta moment avsedd bostad fastställs av landskapsstyrelsen.

Hyresförhållande som rör i 2 mom. avsedd bostad då hyresgäst godkänts av kommun upphör inte till följd av uppsägning som skett på de grunder vilka anges i 37 § 1 mom. 2 p. hyreslagen (FFS 82/61), såvida fråga inte är om i sagda lagrum avsedd annan synnerligen vägande orsak.

22 §.

Om förfoganderätten över aktier inskränks eller om inskränkningar ändras eller undanröjs genom beslut som fattats enligt denna lag, skall landskapsstyrelsen meddela bolaget därom. Det ankommer på bolagets styrelse att inom i meddelandet särskilt

utsatt tid se till att anteckning görs på aktiebrev och i aktieboken.

Efter det att i 4 mom. avsedda anteckningar gjorts skall bolagets styrelse tillstålla landskapsstyrelsen en försäkran härom. Om bolagets styrelse underlåter att se till att anteckningar görs eller att tillstålla landskapsstyrelsen här avsedd försäkran, skall landskapsstyrelsen ålägga styrelsen att vid vite fullgöra dessa skyldigheter.

22a §.

Den myndighet som beviljat i denna lag avsett lån är skyldig att övervaka att lånet används för avsett ändamål och i övrigt i enlighet med föreskrifterna i denna lag och med stöd därav meddelade bestämmelser. För att fullgöra denna skyldighet har sagda myndighet rätt att verkställa syner och inspektioner av de byggnader och bostäder för vilka lån beviljats samt rätt att ta del av de räkenskaper och andra handlingar som rör förbättringsåtgärderna.

24a §.

Beslut som enligt denna lag fattats av kommun kan delges per brev. Om inte annat visas anses beslutet delgivet den sjunde dagen efter den dag då expedition i anledning av beslutet inlämnades till posten för befordran. Beslut som gäller godkännande av förvärvare kan delges också genom framläggande av protokoll på sätt i kommunallagen för Åland (5/80) är föreskrivet, varvid beslutet anses delgivet den dag då det framlagts till påseende. I övrigt skall delgivning ske i enlighet med bestämmelserna i lagen om delgivning i förvaltningsärenden (FFS 232/66).

25 §.

Sökande som inte nöjer sig med beslut som kommunal myndighet fattat i ärende som avses i denna lag får hos myndigheten yrka på rättelse av beslutet. Rättelseyrkandet, som skall vara skriftligt, skall vara myndigheten tillhanda inom 14 dagar från den dag då beslutet skall anses delgivet. Rättelseyrkande skall handläggas utan dröjsmål. Till beslut i vilket rättelse kan sökas skall fogas anvisningar om hur rättelse söks.

I beslut som kommunal myndighet fattat i anledning av rättelseyrkande får ändring sökas genom besvär hos landskapsstyrelsen såvitt gäller ändamålsenligheten av beslutet och hos bostadsstyrelsen såvitt gäller lagligheten av beslutet i enlighet med vad i rikslagstiftning är föreskrivet. Ändring genom besvär får dock inte sökas om beslutet gäller godkännande av hyresgäst.

Kommunal myndighets beslut får verkställas innan det vinner laga kraft, om inte ändringssökande därigenom blir meningslöst eller besvärmyndigheten förbjuder verkställigheten.

I beslut som landskapsstyrelsen fattat med stöd av denna lag eller på grund därav utfärdade bestämmelser får ändring inte sökas genom besvär.

Denna lag träder ikraft den 1 april 1986. Andra än i 11 § ingående bestämmelser skall dock inte tillämpas på låneansökan som inlämnats före ikraftträdandet.

Låntagare som vid denna lags ikraftträdande var befriad från skyldigheten att betala räntor och avkortningar skall, utan hinder av vad i 11 § denna lag sägs, vara befriad från sagda skyldighet under den tid han uppfyller tidigare gällande förutsättningar för här avsedd befrielse.

Mariehamn den 12 december 1985.

Landskapsstyrelseledamot

Olof Salmén

T.f. lagberedningschef

Lars Karlsson.